Redovisning av insatser/aktiviteter

Ledamot/nämnd/Avdelning:	Agneta Sandström Hälso-äldre och idrottsnämnden
Period: 20200409-20261009	

Anvisningar för vad som ska fyllas i finns löpande under rubriker i dokumentet.

1. Övergripande lägesbild

Sammanfatta periodens viktigaste framgångar, utmaningar och prioriteringar i högst fem meningar.

Under perioden har bilden klarnat kring hur ett Nationellt samiskt hälsocentrum kan ta form. Kunskapsnätverket har lämnat in en ansökan till Socialdepartementet med tydlig profil mot ett nationellt uppdrag. Sametinget bör uppvakta regeringen med önskemål om ett regeringsuppdrag för att arbeta med samisk hälsa. Stabil finansiering och möjligheter för sametinget att skapa strukturer för samordning inom hälsoområdet skulle skapa stabilitet och förbättrat samarbete.

En uppföljande hälsoundersökning genomfördes under perioden och resultaten kommer att presenteras i mars.

En hälsokonferens är planerad och kommer att utföras under Plenum i November.

Samordningsmöten mellan berörda parter har påbörjats och kommer att utvecklas vidare.

Utmaningen framåt är att öka insatserna inom kommunernas ansvarsområden. Socialtjänst, äldrevård, brottsförebyggande, skolhälsovård, beroendevård osv behöver omfattas i högre grad i framtiden.

Utredning av SANKS kommer att påbörjas efter årsskiftet

2. Måluppföljning

Ange de viktigaste genomförda insatserna under perioden. Fyll endast i de delmål som är relevanta utifrån ditt ansvarsområde och verksamheten under rapporteringsperioden.

Självbestämmande utifrån samiska värderingar

Delmål: Stark politisk och samhällelig representation, regional, nationellt och internationellt

Vad har genomförts under perioden?

Delmål: Inflytande i ekonomiska, sociala, kulturella beslutsprocesser, nationellt och internationellt

Vad har genomförts under perioden?

Delmål: Urfolksrätten synliggörs och utvecklas

Vad har genomförts under perioden?

Ett rikt kulturliv och skyddat kulturarv

Delmål: Starka (stödja) samiska kulturinstitutioner och organisationer

Vad har genomförts under perioden?

Delmål: Skydd av det immateriella kulturarvet och kulturmiljöer

Vad har genomförts under perioden?

Delmål: Återförande av kvarlevor, föremål och arkivsamlingar

Vad har genomförts under perioden?

Hållbart samiskt samhälle med bärkraftiga näringar och en livskraftig renskötsel

Delmål: Breddad näringsverksamhet och ökad lönsamhet för företagare

Vad har genomförts under perioden?

Delmål: Inflytande i samhällsplanering och regional utveckling där samiska näringars behov beaktas vid nyttjande av mark och vatten

Vad har genomförts under perioden?

Delmål: Rennäringens förluster och skadeersättningar pga rovdjur är acceptabla

Vad har genomförts under perioden?

Delmål: Utvecklade stödformer för klimatanpassning

Vad har genomförts under perioden?

De samiska språken är levande och välmående språk som används, värdesätts och skyddas i samhället

Delmål: Samisk språklag

Vad har genomförts under perioden?

Delmål: Ökat synliggörande av samiska språken

Vad har genomförts under perioden?

Delmål: Strukturer för samiskt språkarbete (flera språkdomäner, arenor m.m)

Vad har genomförts under perioden?

Ett inkluderande socialt hållbart, tryggt och välmående Sápmi

Delmål: Etablerat nationellt centrum för samisk hälsa

Vad har genomförts under perioden?
Fortsatt arbete i kunskapsnätverkets styrgrupp och den politiska referensgruppen för att befästa uppdraget som nationellt centrum för samisk hälsa. Ansökan till Socialdepartementet inlämnad med tydlig inriktning mot nationellt uppdrag. Pågående samtal mellan sametingets styrelse, kunskapsnätverket och kansliet om hur uppdraget ska utformas framåt.
"Det handlar om livet" Sametinget har uppdragit åt kunskapsnätverket att under perioden 2026-2028 arbeta med regeringsuppdraget för samisk psykisk hälsa och suicidprevention. Under året har ett samarbete med "Suicide Zero" resulterat i en samisk version av "Våga fråga"- utbildning som vänder sig den samiska allmänheten med mål att förbättra beredskapen och kunskapen om hur suicidnära situationer kan hanteras.
Hälsokonferens med introduktion av ämnet samisk hälsa, exempel på arbetssätt och utvecklande av hälso-och sjukvårdstjänster, har planerats för under året och kommer genomföras under Plenum i november.

Delmål: Tillgång till vård- och stödinsatser för samer möter behoven

Vad har genomförts under perioden?
För att få en tydligare bild av hälsoläget samt undersöka om det skett några förändringar över tid har forskargruppen Lávvuo på uppdrag av sametinget utfört en hälsoundersökning som presenteras för Plenum i mars.
Under seminarier med Folkhälsoinstitutet, NASP och Socialdepartementet har det presenterats ett prioriteringsstöd som ska användas vid suicidpreventetion.

Delmål: Hälso- och sjukvården samt socialtjänsten har kompetens att möta behovet av anpassade vård- och stödinsatser för samer

Vad har genomförts under perioden?
Kunskapsnätverket har utarbetat utbildningsmaterial som används i norra sjukvårdsregionerna, s.k. microlearning, en digital e-utbildning som ger kunskap om samers villkor och samisk kulturförståelse. I de norra sjukvårdsregionerna är utbildningen obligatorisk vid nyanställningar. Socialtjänsterna har också numer tillgång till utbildningsmaterialet.
Kontakt påbörjad med Lávvuo och LTU för att samordna utbildningsinsatser på professionsutbildningar inom hälso- och sjukvård. Kunskapsnätverket genomför utbildningsinsatser på Sjuksköterskaprogrammet

Delmål: Jämställdhets- och HBTQIA+ är en naturlig del i Sametingets verksamhet

Vad har genomförts under perioden?
För att undersöka vårdpersonals behov av samisk kulturkompetens har en förstudie genomförts ("Förstudie för vårdpersonals kompetensbehov kring bemötande och stöd till våldsutsatta kvinnor, flickor och hbtqia+ personer”). Förundersökningen bildar underlag för ansökan till ESF-rådet för kompetensutvecklingsinsatser i mellersta Norrland.

Delmål: Levande samisk idrottsverksamhet

Vad har genomförts under perioden?
Möte inplanerat med idrottsorganisationer för planering av nästa års insatser

Sametinget är en trovärdig och kunnig expertmyndighet för samiska frågor

Delmål: En stark intern samordning mellan politik och förvaltning med tydlig intern styrning och kontroll

Vad har genomförts under perioden?

Delmål: Etablerade former för öppenhet och dialog med samiska civilsamhället

Vad har genomförts under perioden?

Delmål: Utvecklad och framtidssäkrad digital miljö

Vad har genomförts under perioden?

Delmål: Sametinget är en modern och hållbar arbetsgivare

Vad har genomförts under perioden?

Delmål: En tillgänglig och synlig myndighet med god service

Vad har genomförts under perioden?

3. Eventuella behov av beslut eller stöd

Ange om något under den kommande perioden behöver beslut, stöd eller prioritering från styrelse/kanslichefen

4. Övriga insatser eller händelser av särskild betydelse som inte framgår av måluppföljningen

Möten under perioden 20260409-20261009

0506 Digitalt HÄI-nämnden sammanträder

0507 Digitalt Samrådsmöte, Laila Daerga Christina Åhren

0522 Syöldate Dialogmöte styrelse-nämnder

0619 Digitalt Styrgruppsmöte Kunskapsnätverket för samisk hälsa

0601 Digitalt Niejda

0615 Staare Informationsmöte förstudie om kompetensutveckling

0701 Digitalt Kunskapsnätverket angående förstudie

0706 Staare Beredningsmöte angående förstudie

0825 Digitalt Referensgrupp "Hälsa hopp och handling"

0831 Digitalt Kunskapsnätverket för samisk hälsa. Politiska referensgruppen.

0902 Digitalt Styrgruppsmöte Kunskapsnätverket för samisk hälsa

0901 Digitalt Dialog om det fortsatta hälsoarbetet med kansliet

0904 Digitalt Samråd Petter Stoor Lavvuo

0910 Digitalt Folkhälsomyndigheten Suicidpreventiva dagen

0915 Digitalt Folkhälsomyndigheten Suicidpreventiva insatser, prioriteringsstöd

0929 Digitalt Samverkan och samordning kansliet

0929 Staare Informationsärende Styrelsen

0930 Staare HÄI-nämnden Samverkans- och inspirationsmöte. Kunskapsnätverket, Lavvuo, Olga Smårs.

1007 Digitalt Presentation, "Studie i hälsa och funktionstillstånd bland samer i Sverige.

